

5. "On the State Budget of Ukraine for 2017." *Official site of the Verkhovna Rada of Ukraine*, 2016, zakon.rada.gov.ua. Accessed 20 Feb. 2017.
6. "Instruction on the application of the Plan of Accounts for assets, capital, liabilities and business operations of enterprises and organizations." *Official site of the Verkhovna Rada of Ukraine*, 2010, zakon1.rada.gov.ua. Accessed 20 Feb. 2017.
7. Ohiychuk, M.F., Plaksiyenko, V.Y., and M.I. Belenkova. *Financial and management accounting national standards*, Alerta, 2016.
8. "Tax Code of Ukraine." *Official site of the Verkhovna Rada of Ukraine*, zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17. Accessed 20 Feb. 2017.
9. Siomchenko, V.V., and K.O Zasipto "Salaries as a social and economic category." *Visnyk Zaporizkogo natsionalnoho universitetu*, no. 1(29), 2016, pp. 121–127.

Рецензенти:

Приходько І.П. – д.держ.упр., професор кафедри обліку, аудиту та УФЕБ Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету;

Васильєва Н.К. – д.держ.упр., професор кафедри обліку, аудиту та УФЕБ Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету.

УДК 657

ББК 65.052

Пилипів Н.І., Мотиль В.М.

**ОРГАНІЗАЦІЯ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ У ФОРМУВАННІ
ІНФОРМАЦІЙНОЇ БАЗИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ БУДІВЕЛЬНИХ
ПІДПРИЄМСТВ**

ДВНЗ "Прикарпатський національний університет імені
Василя Стефаника",
Міністерство освіти і науки України,
кафедра теоретичної і прикладної економіки,
вул. Шевченка, 82, м. Івано-Франківськ,
76000, Україна,
тел.: 0342 752391,
e-mail: npylypiv@gmail.com

Анотація. У статті досліджено вплив організації управлінського обліку в межах його окремих елементів на формування інформаційної бази на локальному (на рівні окремого підприємства), регіональному, галузевому та національному рівнях в контексті забезпечення сталого економічного розвитку будівельних підприємств. На основі отриманих результатів побудовано когнітивну карту такого впливу, що проявляється в таких сферах, як: економічна, екологічна та соціальна і сприятиме задоволенню інформаційних запитів менеджменту з метою підвищення ефективності системи управління такими підприємствами як основи їх конкурентоспроможності.

Ключові слова: управлінський облік, організація, забезпечення, сталий економічний розвиток, будівельні підприємства.

Pylypiv N.I., Motyl V.M.

**ORGANIZING OF MANAGERIAL ACCOUNTING IN THE FORMING OF
INFORMATION BASE OF BUILDING ENTERPRISES PROVIDING
DEVELOPMENT**

Vasyl Stefanyk Precarpathian National University,
Ministry of Education and Science of Ukraine,
Department of Theoretical and Applied Economics,
Shevchenka str., 82, Ivano-Frankivsk,
76000, Ukraine,
tel.: 0342 752391,
e-mail: npylypiv@gmail.com

Abstract. This article explores the impact of organization of managerial accounting on formation of informational base on the local (level of the individual enterprise), regional, disciplinary and national levels in the context of providing stable economic development for building enterprises. Based on our findings, we built a cognitive map of such an influence, which shows itself through different spheres, such as: economic, ecological and social, and will enjoy informational requests of management for improving of effectiveness of management system of such kind of enterprises.

Keywords: managerial accounting, organization, provision, stable economic development, building enterprises

Вступ. В сучасному світі підприємствам будівельної галузі належить визначальна роль у економіці країни, оскільки із розвитком будівництва будуть розвиватись різні галузі промисловості та зростати підприємницький потенціал підприємств. Однак в умовах загострення соціально-економічної кризи в країні, зменшується зацікавленість суб'єктів господарювання до інновацій, що загрожує спаду їх виробництва та гальмує розвиток конкурентоспроможності підприємств. З урахуванням цього перед системою управління будівельних підприємств ставляться завдання щодо пошуку і вибору тих інструментів, які б дали змогу забезпечити сталий їх економічний розвиток. Це можливе за умови якісного і повного інформаційного забезпечення менеджменту, основою формування якого виступає правильна організація управлінського обліку.

Дослідження виділеної проблемної ділянки в контексті забезпечення сталого економічного розвитку доцільно здійснювати у взаємозв'язку з середовищем, у якому вітчизняні будівельні підприємства здійснюють свою діяльність. Так, наприклад, підвищення ефективності управління конкурентоспроможністю будівельних підприємств можливе завдяки дотриманню вимог ресурсозбереження та економічної безпеки у контексті забезпечення сталого економічного розвитку, що вимагає поглибленого дослідження їх організації управлінського обліку.

Постановка завдання. Питанню організації управлінського обліку присвятили свої наукові праці такі вітчизняні та зарубіжні вчені, як: І. Білоусова, С. Ф. Голова, К. П. Друрі, А. Г. Загородній, Т. П. Карпова, Л. В. Нападовська, В. Ф. Палій, Г. О. Партин, Н. І. Пилипів, Дж. Фостер, Ч. Т. Хорнгрен, Н. Г. Чумаченко, А. Д. Шеремет та ін.

Дослідженням організаційно-методичних питань обліку в будівельних підприємствах займалися такі вітчизняні науковці, як: В. В. Бабич, А. А. Баширов, О. В. Вакун, А. В. Дмитренко, В. А. Єрофеева, З. В. Задорожний, Н. Б. Іщенко, Я. Д. Крупка, Б. М. Литвин, О. С. Нарінський, В. О. Осмятченко, О. В. Павелко, О. М. Ромашко, І. Г. Чалий, К. А. Ягмур та ін.

Питанню визначення та формування сталого розвитку присвятили свої праці такі науковці, як: А. М. Вергун, Л. А. Грицина, Н. В. Караєва, Р. В. Коран, Т. А. Коцко, Д. Медоюзом, І. В. Недіна, В. П. Прадун, І. О. Тарасенко, В. Трегобчук, Д. Форрестером та ін.

Однак, попри вагомий внесок науковців у розвиток економічної думки щодо організації управлінського обліку та досліджень організаційно-методичних питань обліку в будівельних підприємствах, сучасні умови господарювання і модифікація

підходів до формування інформаційних запитів менеджменту зумовлюють потребу у проведенні подальших досліджень з окресленої проблематики, щоб дати змогу відповідати на виклики сьогодення.

Метою статті є окреслити основні елементи впливу організації управлінського обліку та визначити рівні та сфери його впливу на формування інформаційної бази у контексті забезпечення сталого економічного розвитку будівельних підприємств через застосування системного підходу до побудови ефективної системи управління будівельним підприємством.

Результати. Сталий розвиток необхідно розуміти як загальну концепцію щодо важливості забезпечення рівноваги між задоволенням потреб людства і захистом інтересів майбутніх поколінь, включаючи їх потребу в безпечному і здоровому довкіллі.

Термін “сталий (стійкий) розвиток” з’явився в природокористуванні, і під ним розумілася система експлуатації природних ресурсів, при якій вони не виснажуються і мають можливість природного відтворення. Формування сучасного бачення поняття “сталий розвиток” зумовила, висунута на початку 1970-х рр. американськими ученими на чолі з Д. Форрестером та Д. Медоузом, теорія “меж зростання”, яка передбачає, що при збереженні існуючих тенденцій зростання світового населення, зростання післявоєнного промислового виробництва і, як наслідок, експоненціального збільшення забруднення довкілля і виснаження природного потенціалу планети настане так звана “глобальна катастрофа”. Сам термін “сталий розвиток” (“sustainable development”) отримав широке поширення з 1987 року, коли була опублікована доповідь Всесвітньої комісії ООН щодо довкілля і розвитку “Наше спільне майбутнє”, відома як доповідь Р. Х. Брундтланда. У ній стійкий розвиток визначався як розвиток, при якому нинішні покоління задовольняють свої потреби, не позбавляючи майбутні покоління можливості задовольняти власні потреби [1, с. 32]. Слід відмітити також, що концепція сталого розвитку заснована на трьох складових, які характеризують основні аспекти діяльності людини, а саме: економічну, соціальну та екологічну [1, с. 33].

Підтримуємо позицію дослідників А. М. Вергун та І. О. Тарасенко, які на основі проведених досліджень дійшли висновку, що реалізація концепції сталого розвитку повинна відбуватися на таких рівнях: глобальному, національному, регіональному; галузевому та на рівні суб’єктів господарювання. Це сприятиме формуванню комплексного системного підходу до розв’язання екологічних, економічних та соціальних проблем. Тому вирішення глобальних проблем не можливе без узгодження дій та стратегій розвитку на всіх рівнях – від рівня світової спільноти в цілому і рівня окремих країн до рівня промисловості та конкретних підприємств. Результатом системного вирішення економічних, екологічних та соціальних проблем на всіх рівнях і буде забезпечення сталого розвитку [2, с. 208].

З урахуванням вищенаведеного вважаємо, що раціональна організація управлінського обліку будівельних підприємств матиме позитивний вплив на формування якісної інформаційної бази системи управління та створюватиме необхідні умови для забезпечення сталого економічного розвитку не тільки будівельних підприємств, але й будівельної галузі та національної економіки. Сталий розвиток сприятиме підвищенню конкурентоспроможності, дасть змогу зміцнити позиції на регіональних та міжнародних ринках, що створить основу для економічного розвитку держави, вирішення екологічних та соціальних проблем.

Оскільки формування і забезпечення сталого економічного розвитку є системним поняттям, тому вивчення виокремленої проблематики доцільно здійснювати з урахуванням проведеної оцінки діяльності будівельних підприємств, на базі яких здійснюється дослідження організації управлінського обліку.

З огляду на це, вважаємо за необхідне оцінити діяльність будівельних підприємств на основі статистичних даних про обсяг виконаних будівельних робіт за видами будівельної продукції за 2010–2015 рр. (табл. 1).

Таблиця 1

Обсяг виконаних будівельних робіт за видами будівельної продукції за 2010-2015 рр., млн. грн.

Table 1

The volume of construction works by type of construction products for 2010-2015., mln. hrn.

Показник	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.
Будівлі	19659,1	26745,4	28104,8	28257,3	24856,5	28907,5
у тому числі: житлові	6876,5	8137,1	8523,0	9953,1	11292,4	13908,8
нежитлові	12782,6	18608,3	19581,8	18304,2	13564,1	14998,7
Інженерні споруди	23259,0	34926,3	34832,4	30328,9	26252,2	28607,5
Будівництво, всього	42918,1	61671,7	62937,2	58586,2	51108,7	57515,0

Джерело: складено на основі [3].

Слід відмітити, що інформація наведена без урахування тимчасово окупованої території АР Крим та м. Севастополя, за 2014–2015 роки також без частини зони проведення антитерористичної операції. Будівельна продукція у статистичних даних наведена у розрізі будівель (житлових і нежитлових) та інженерних споруд.

На основі статистичних даних здійснено аналіз динаміки обсягу виконаних будівельних робіт за видами будівельної продукції за 2010–2015 рр., який наведено у табл. 2.

Таблиця 2

Аналіз динаміки обсягу виконаних будівельних робіт за видами будівельної продукції за 2010-2015 рр.

Table

The analysis of dynamics of the volume of completed construction works by type of construction products for 2010-2015.

Показник	Абсолютне відхилення 2015 р. від (млн. грн.)					Темп приросту 2015 р. до (%)				
	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.
Будівлі	+9248,4	+2162,1	+802,7	+650,2	+4051,0	+47,0	+8,1	+2,9	+2,3	+16,3
у тому числі: житлові	+7032,3	+5771,7	+5385,8	+3955,7	+2616,4	+102,3	+70,9	+63,2	+39,7	+23,2
нежитлові	+2216,1	-3609,6	-4583,1	-3305,5	+1434,6	+17,3	-19,4	-23,4	-18,1	+10,6
Інженерні споруди	+5348,5	-6318,8	-6224,9	-1721,4	+2355,3	+23,0	-18,1	-17,9	-5,7	+9,0
Будівництво, всього	+14596,9	-4156,7	-5422,2	-1071,2	+6406,3	+34,0	-6,7	-8,6	-1,8	+12,5

Джерело: складено на основі [3].

У результаті здійснення аналітичних процедур встановлено, що загальний обсяг виконаних будівельних робіт у 2015 р. становив 57515,0 млн. грн. і у порівнянні з попереднім 2014 р. зріс на 6406,3 млн. грн., або на 12,5 %, а у порівнянні з 2010 р. зріс на 14596,9 млн. грн., або на 34,0 %. Однак, якщо врахувати показники за період 2011–2013 рр., то можна простежити дещо іншу ситуацію. Так, обсяг виконаних будівельних робіт у 2015 р. у порівнянні з 2011 р. зменшився на 4156,7 млн. грн., або на 6,7 %, у порівнянні з 2012 р. зменшився на 5422,2 млн. грн., або на 8,6 %, а у порівнянні з

2013 р. зменшився на 1071,2 млн. грн., або на 1,8 %. Збільшення обсягів виконаних будівельних робіт у період з 2011–2012 рр., у більшій мірі, пов'язане із підготовкою до “Євро-2012”, а зменшення обсягів виконаних будівельних робіт у 2014 р., можна пов'язати із початком антитерористичної операції, порушенням стійкості політичної, економічної та соціальної систем країни.

Підтвердженням цього є схожа ситуація із динамікою обсягів будівництва інженерних споруд, до яких відносяться: транспортні споруди; трубопроводи, комунікації та лінії електропередачі; комплексні промислові споруди; інші інженерні споруди. Так, у 2015 р. їх обсяг становив 28607,5 млн. грн. і у порівнянні з 2014 р. зріс на 2355,3 млн. грн., або на 9,0 %, а у порівнянні з 2010 р. зріс на 5348,5 млн. грн., або на 23,0 %. При цьому, у порівнянні з 2011 р. обсяг виконаних будівельних робіт зменшився на 6318,8 млн. грн., або на 18,1 %, у порівнянні з 2012 р. зменшився на 6224,9 млн. грн., або на 17,9 %, а у порівнянні з 2013 р. зменшився на 1721,4 млн. грн., або на 5,7 %.

Деяка інша ситуація із обсягами будівництва будівель, динаміка яких має позитивну тенденцію за аналізований період. Так, у 2015 р. обсяг будівництва будівель становив 28907,5 млн. грн. і у порівнянні з попереднім 2014 р. збільшився на 4051,0 млн. грн., або на 16,3 %, у порівнянні з 2010 р. на 9248,4 млн. грн., або на 47,0 %. Позитивна динаміка спостерігається і за період 2011–2013 рр. обсяг будівництва будівель збільшився на 2162,1 млн. грн. (або на 8,1 %), на 802,7 млн. грн. (або на 2,9 %) і на 650,2 млн. грн. (або на 2,3 %) відповідно. Така тенденція має позитивний характер не тільки для будівельних підприємств, але і для забезпечення сталого економічного розвитку, оскільки їхня діяльність зумовлює вплив на діяльність інших підприємств та якість умов життя населення країни.

Динаміка обсягу виконаних будівельних робіт за видами будівельної продукції за 2010–2015 рр. наведена на рис. 1.

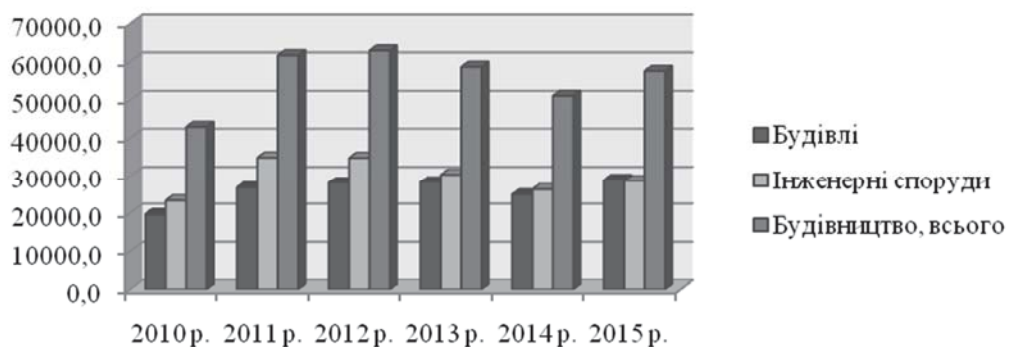

Рис. 1. Динаміка обсягу виконаних будівельних робіт за видами будівельної продукції за 2010–2015 рр., млн. грн.

Fig. 1. Dynamics of volume of completed construction works by type of construction products for 2010–2015.

Джерело: складено на основі [3].

З метою формування більш системної оцінки діяльності будівельної підприємств доцільно здійснити аналіз структури виконаних будівельних робіт за видами будівельної продукції за 2010–2015 рр., який наведено у табл. 3.

Таблиця 3

Аналіз структури виконаних будівельних робіт за видами будівельної продукції за 2010-2015 рр.

Table 3

The analysis of structure of volume of completed construction works by type of construction products for 2010-2015.

Показник	Структура виконаних будівельних робіт (%)						Структурне відхилення 2015 р. від (+,-)				
	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.
Будівлі	45,81	43,37	44,66	48,23	48,63	50,26	+4,45	+6,89	+5,61	+2,03	+1,63
у тому числі: житлові	16,02	13,19	13,54	16,99	22,09	24,18	-8,16	+10,99	+10,64	+7,19	+2,09
нежитлові	29,78	30,17	31,11	31,24	26,54	26,08	-3,71	-4,10	-5,04	-5,17	-0,46
Інженерні споруди	54,19	56,63	55,34	51,77	51,37	49,74	-4,45	-6,89	-5,61	-2,03	-1,63
Будівництво, всього	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	-	-	-	-	-

Джерело: складено на основі [3]

У результаті проведення аналітичних процедур можна зробити наступні висновки. Оскільки будівельна продукція представлена інженерними спорудами і будівлями (житловими і нежитловими), то більшу питому вагу у загальній структурі виконаних будівельних робіт у 2015 р. становлять будівлі – 50,26 %, а інженерні споруди відповідно 49,74 %. За аналізований період (2010–2015 рр.) спостерігається тенденція до збільшення питомої ваги будівництва будівель і зменшення питомої ваги інженерних споруд. Так, у порівнянні з 2014 р. питомої ваги будівель збільшилася на 1,63 % і становила 48,63 %, а у порівнянні з 2010 р на 4,45 % і становила 45,81 %. Структура обсягу виконаних будівельних робіт за видами будівельної продукції за 2010–2015 рр. наведено на рис. 2.

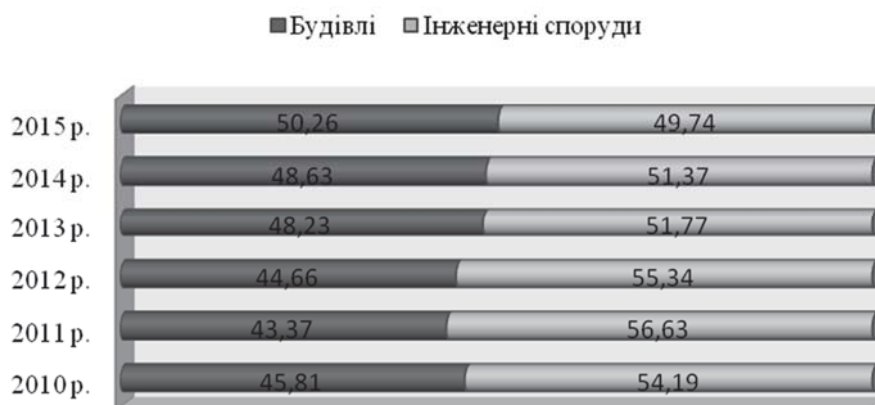

Рис. 2. Структура обсягу виконаних будівельних робіт за видами будівельної продукції за 2010-2015 рр.

Fig. 2. Structure of volume of completed construction works by type of construction products for 2010-2015.

Джерело: складено на основі [3].

Слід відмітити, що така структура обсягу виконаних будівельних робіт має двоїстий характер. З однієї сторони зменшення обсягу будівництва інженерних споруд

може мати негативний наслідок для суспільства, оскільки значна частина таких споруд в нашій країні потребує, або капітального ремонту, або заміни на нові, у зв'язку з їхнім фізичним зносом. Про це свідчать проблеми із трубопроводами, комунікаціями та лініями електропередач, які кожного року збільшуються. З іншої сторони, збільшення питомої ваги будівель за аналізований період свідчить про збільшення кількості житлових будівель, тобто про покращення якості умов населення, та нежитлових будівель, про збільшення можливостей здійснення господарської діяльності іншими підприємствами. Крім цього, така ситуація вказує на комерційний характер діяльності будівельних підприємств, які намагаються за короткий період часу повернути вкладені кошти у будівництво нових об'єктів.

З метою визначення впливу організації управлінського обліку на забезпечення сталого економічного розвитку будівельних підприємств доцільно окреслити категорії (чинники і змінні), які стануть основою для здійснення такої оцінки. Для цього скористаємося таким інструментом моделювання як когнітивна карта, яка дає змогу виявити структуру проблеми, простежити взаємозв'язки між складовими елементами та оцінити вплив факторів один на одного.

Однак, для того, щоб проаналізувати поведінку функціонально-залежних складових системи, необхідно побудувати структурну схему причинно-наслідкових зв'язків. Якщо між елементами системи існує зв'язок, то на схемі його позначають дугою. Напрямок дуги визначає напрямок залежності, тобто перший елемент є причиною і зумовлює вплив на інший елемент, який є наслідком. Такі причинно-наслідкові зв'язки поділяються на позитивні та негативні. Так, зв'язок із знаком «+» називають позитивним (додатним), якщо збільшення першого елемента зумовлює збільшення іншого (наступного елемента), а також, якщо зменшення першого елемента зумовлює зменшення другого, за умови, що інші показники не змінилися. Зв'язок із знаком «-» називається негативним (від'ємним), якщо, за умови стабільності інших показників, зростання першого елемента зумовлює зменшення іншого і зменшення першого елемента сприяє збільшенню другого [4, с. 25].

В результаті проведеного дослідження нами побудована когнітивна карта впливу раціональної організації управлінського обліку на забезпечення сталого економічного розвитку, яка сприятиме визначенню основних завдань, які необхідно вирішити для забезпечення правильної організації управлінського обліку на будівельному підприємстві з метою задоволення інформаційних запитів менеджменту, на основі обраної орієнтації системи управління такого підприємства (рис. 3).

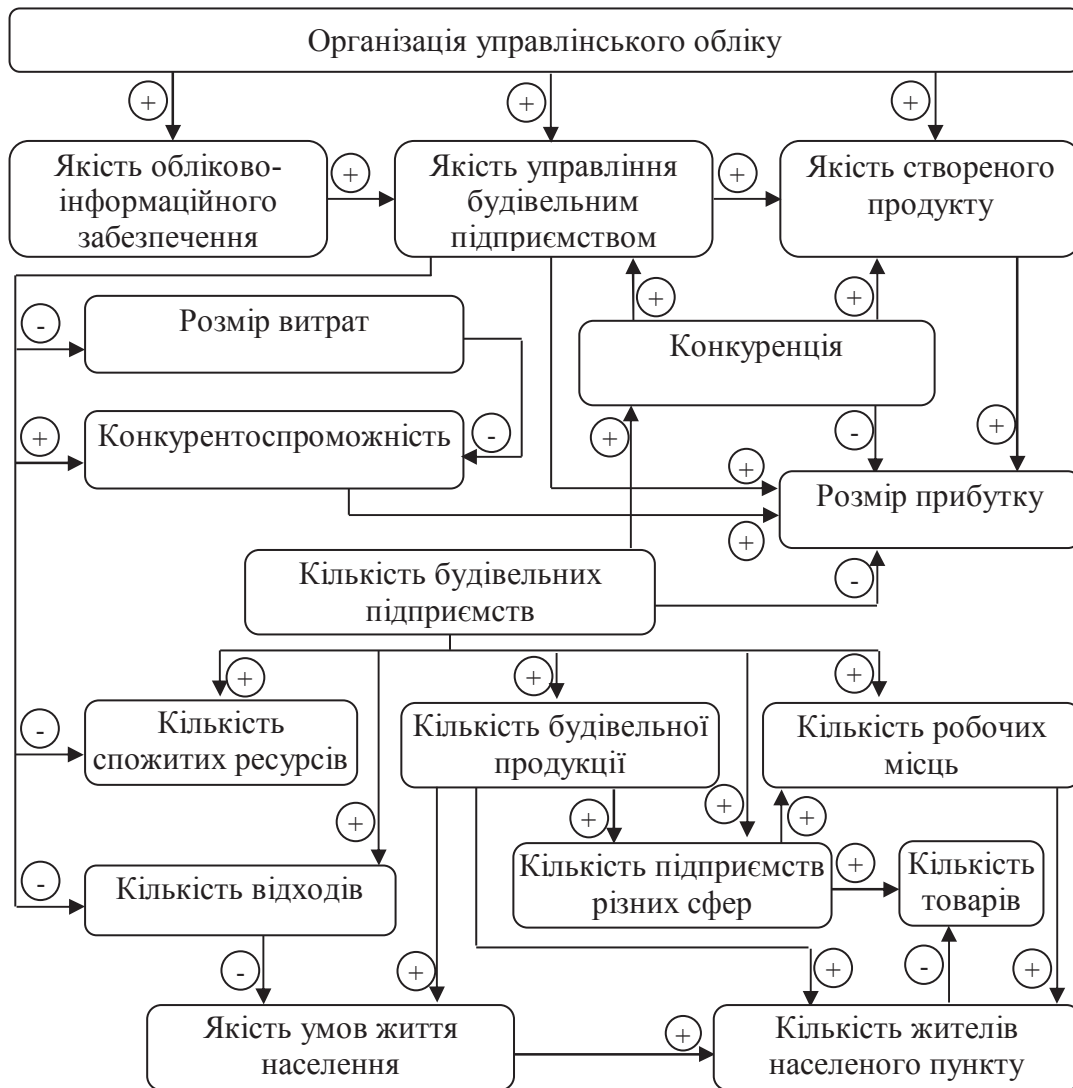

Рис. 3. Когнітивна карта впливу раціональної організації управлінського обліку на формування інформаційної бази в контексті забезпечення сталого економічного розвитку

Fig. 3. Cognitive Map impact of the rational organization managerial accounting on formation of information base in the context of ensure sustainable economic development

Джерело: авторська розробка.

Використання когнітивної карти показує, що саме від раціональної організації управлінського обліку залежить формування якісного інформаційного забезпечення, яке у свою чергу позитивно впливатиме на прийняття обґрунтованих управлінських рішень, забезпечення створення якісного продукту та вказуватиме на якість системи управління будівельним підприємством.

Якість управління будівельним підприємством у контексті забезпечення сталого розвитку зумовлює вплив на кілька важливих елементів: розмір витрат, конкурентоспроможність підприємства, кількість спожитих ресурсів та кількість відходів. Так, зв'язки між якісною системою управління і розміром витрат, кількістю спожитих ресурсів та відходів є негативними (від'ємними), оскільки, пошук і застосування більш нових інструментів системи управління зумовлюватиме зменшення цих похідних. А зв'язок між системою управління і конкурентоспроможністю є позитивним (додатним),

оскільки найчастіше основною ціллю управління є забезпечення зростання конкурентоспроможності підприємства через ефективну реалізацію усіх функцій управління.

Зв'язок між розміром витрат і конкурентоспроможністю негативний, оскільки збільшення розміру витрат зумовить зниження можливостей маневрування ціновим діапазоном створеної будівельним підприємством продукції, а отже матиме негативний вплив на конкурентоспроможність підприємства і навпаки.

У свою чергу збільшення конкурентоспроможності будівельного підприємства позитивно впливатиме на розмір отриманого прибутку, на який також позитивний вплив має якість системи управління будівельним підприємством, а також якість створеного продукту. А негативний (від'ємний) зв'язок із розміром прибутку має конкуренція, яка збільшується із збільшенням кількості підприємств в будівельній галузі. Однак, конкуренція має позитивний зв'язок із якістю системи управління підприємством та якістю створеного продукту, оскільки спонукатиме керівництво будівельного підприємства знову ж таки на пошук нових прийомів, інструментів та технологій для того, щоб протриматися в галузі.

Окремим елементом когнітивної карти є кількість будівельних підприємств, яка зумовлює формування позитивних зв'язків із кількістю: спожитих ресурсів, відходів, будівельної продукції, робочих місць та підприємств різних сфер господарювання, оскільки збільшення першого елемента зумовлює збільшення інших перелічених елементів.

Збільшення кількості будівельних підприємств збільшує кількість будівельної продукції і цим самим сприяє покращенню умов ведення господарської діяльності підприємств різних сфер, які у свою чергу сприяють збільшенню кількості товарів на ринку якості умов життя населення, а також сприяє збільшенню кількості як робочих місць, так і збільшенню кількості жителів населеного пункту, тому зв'язки між цими елементами є позитивними. Проте збільшення кількості відходів має негативний вплив на якість умов життя населення, тому такий зв'язок є негативним.

Слід відмітити, що вплив організації управлінського обліку на формування інформаційної бази у контексті забезпечення сталого економічного розвитку можна простежити на кількох його рівнях. Зокрема, це вплив на сталий розвиток окремого будівельного підприємства, регіону, будівельної галузі та національної економіки в цілому. Тобто на локальному (на рівні окремого підприємства), регіональному, галузевому та національному рівнях.

З урахуванням вищенаведеного, слід констатувати, що формування сталого розвитку будівельного підприємства повинне проявлятися у трьох сферах: економічній, екологічній та соціальній, які взаємопов'язані між собою. З сформованої когнітивної карти видно, що економічна складова сталого розвитку може проявлятися через скорочення витрат, збільшення розміру прибутку, збільшення рівня конкурентоспроможності будівельного підприємства та ін.; екологічна складова – із скорочення кількості використаних ресурсів і відходів та ін.; соціальна складова – із покращення якості створеного продукту, умов якості життя населення та ін. Тобто формування сталого розвитку проявляється у трьох горизонтальних площинах (економічній, екологічній та соціальній сферах) і по вертикалі у таких рівнях як локальний, галузевий та національний (рис. 4).

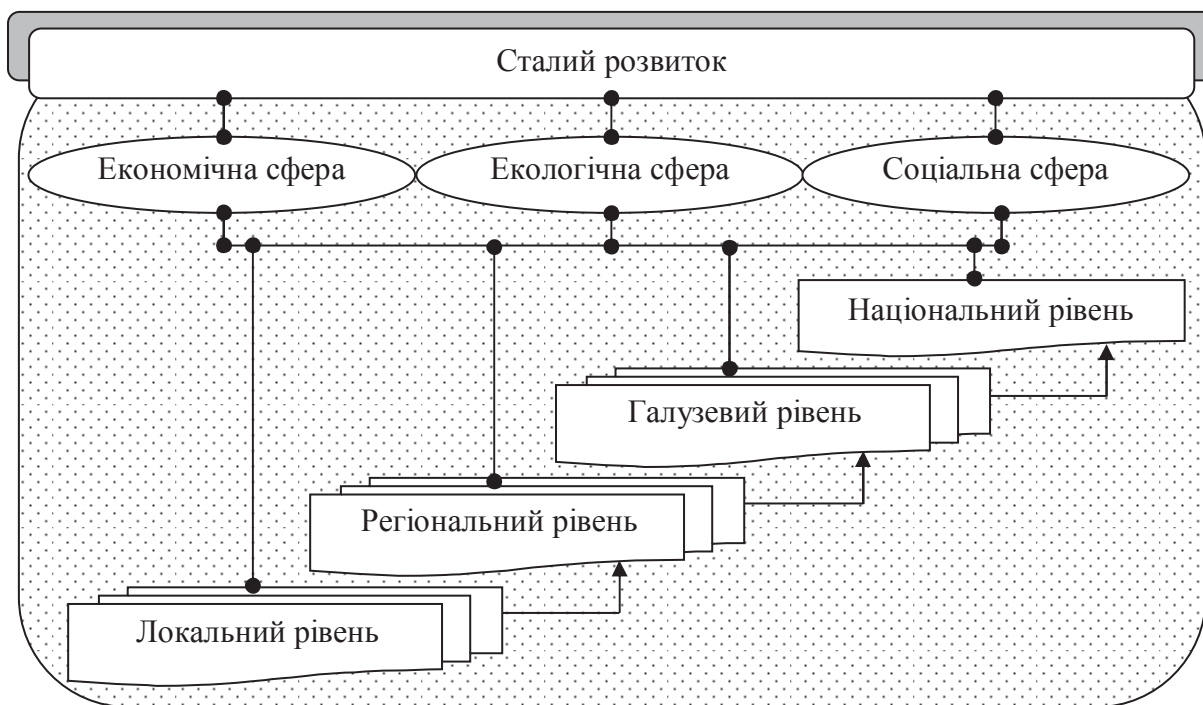

Рис. 4. Структура формування сталого розвитку
Fig. 4. Structure of forming of sustainable development

Джерело: авторська розробка.

У контексті отриманих результатів можна стверджувати, що розвиток кожної сфери сталого розвитку на рівні окремого будівельного підприємства уможливується через застосування сучасних методик управління, які відповідатимуть за інформаційні запити керівництва у межах виокремлених завдань, основним джерелом яких є управлінський облік. Так, якщо керівництво підприємства зорієнтоване на навколишнє середовище (зберегти навколишнє природне середовище, оптимізувати процес використання ресурсів, зменшити кількість відходів), то у цьому випадку доцільно скористатися еколого-орієнтованим управлінням; якщо керівництво орієнтоване на соціальну сферу (сприяти задоволенню потреб населення, виготовити якісну продукцію), то доцільно обрати систему управління якістю; а якщо орієнтоване на економічну сферу (збільшити розмір прибутку, збільшити вартість підприємства, збільшити вартість акцій підприємства), то доцільно обрати систему вартісно-орієнтованого управління.

Для успішної реалізації кожної із вище описаних методик управління необхідне якісне обліково-інформаційне забезпечення, яке адаптується під відповідні інформаційні запити менеджменту. Це можливо з допомогою раціональної організації управлінського обліку на будівельному підприємстві у кожному із описаних випадків. Зокрема через розробку і прийняття відповідних внутрішніх регламентів, рекомендацій, положень, посадових інструкцій, графіків документообігу, норм, планів, форм бюджетів, відомостей та управлінської звітності.

Слід відмітити, що забезпечення сталого економічного розвитку будівельного підприємства необхідно здійснювати із урахуванням інших сфер сталого розвитку, які є взаємопов'язані, що забезпечить комплексний системний підхід у побудові ефективної системи управління будівельним підприємством.

Висновки. Таким чином, у результаті проведеного дослідження щодо визначення впливу організації управлінського обліку на формування інформаційної бази у контексті забезпечення сталого економічного розвитку будівельних підприємств встановлено, що за допомогою побудови когнітивної карти можна визначити залежність між складовими елементами сталого розвитку, обранням відповідно орієнтованої системи управління та формуванням більш повного інформаційної бази менеджменту будівельного підприємства в контексті забезпечення їх сталого економічного розвитку яка буде основою для проведення подальших досліджень у частині забезпечення раціональної організації управлінського обліку.

1. Грицина Л. А. Сталый розвиток України через призму міжнародних індексів / Л. А. Грицина // Вісник Хмельницького національного університету. – 2012. – № 3. – Т. 3. – С. 32–36.
2. Вергун А. М. Концепція сталого розвитку в умовах глобалізації / А. М. Вергун, І. О. Тарасенко // Вісник КНУТД. – 2014. – №2. – С. 207–218.
3. Обсяг виконаних будівельних робіт за видами будівельної продукції (2010-2015) [Електронний ресурс] // Статистична інформація. Будівництво [сайт] / Державна служба статистики України. – Режим доступу : https://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2014/bud/ovb/ovb_u/ovb_rik_u_bez.htm
4. Вовк Р. В. Моделювання міжнародних відносин : [підруч.] / Р. В. Вовк. К. : Знання, 2012. – 246 с.

References

1. Hrytsyna, L.A. “Sustainability Ukraine through the prism of international indices.” *Herald of Khmelnytsky National University*, vol. 3, no.3,2012, pp. 32-36.
2. Verhun, A.M., and I.A. Tarasenko. “The concept of sustainable development in the context of globalization” *Bulletin KNUTD*, no. 2, 2014, pp. 207-218.
3. “The volume of construction works by type of construction products (2010-2015).” *State Statistics Service of Ukraine*, ukrstat.org/uk/operativ/operativ2014/bud/ovb/ovb_u/ovb_rik_u_bez.htm. Accessed 12 Jan. 2017.
4. Vovk, R.V. *Simulation International Relations*, Knowledge, 2012.

Рецензент:

Ткачук І. Г. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

УДК 336.1(075.8)

ББК 65.290-2я73

Кафка С. М.

ЕТАПИ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу,
Міністерство освіти і науки України,
вул. Карпатська, 15, м. Івано-Франківськ,
76019, Україна,
тел.: 0342727117,
e-mail: Kafka@i.ua

Анотація. В статті проведено дослідження наявних підходів науковців до порядку формування облікової політики підприємства, здійснено їх критичний аналіз, виявлено основні групи питань та проблем, що піднімалися у наукових роботах, визначено ті, які й сьогодні вимагають додаткового доопрацювання: формування етапів складання облікової політики згідно вимог законодавства. Для цілей дослідження використано методи аналізу та синтезу, системний підхід – для дослідження процесів розроблення облікової політики підприємства, а логічний метод та моделювання - з метою систематизації інформаційного забезпечення зазначених процесів. В